

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 126/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., spol. s r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. A., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 Co 163/2009-463 zo 16. novembra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T., spol. s r. o., o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. marca 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na slobodu prejavu podľa

čl. 26 ods. 2 a 4 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 163/2009-463 zo 16. novembra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že predmetom súdneho konania vedeného proti sťažovateľke pred Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 218/2007 bolo rozhodovanie o návrhu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 25 C 218/2007-338 z 29. apríla 2007, ktorý krajský súd čiastočne zmenil (pokiaľ ide o vymedzenie zásahu do práva na ochranu osobnosti a určenie povinností ospravedlniť sa navrhovateľovi) a čiastočne zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie (pokiaľ ide o návrh na náhradu nemajetkovej ujmy a návrh na náhradu trov konania). V zmeňujúcej časti rozsudku krajský súd určil, že sťažovateľka neoprávnene zasiahla do práva navrhovateľa na ochranu osobnosti tým, že v týždenníku T. č. 37 z 13. septembra 2007 na strane 6 v komentári *„Klienti prehrajú určite“* uverejnila o navrhovateľovi, bývalom predsedovi vlády Slovenskej republiky, že *„jeho šikovnosť je akurát v tom, že chce pozornosť verejnosti - ako každý zručný zlodej - odvrátiť na niekoho iného“*, a tiež že na titulnej strane týždenníka T. č. 38 z 20. septembra 2007 uverejnila fotografiu R. F. s textom *„Zlodej budúcich dôchodkov“*. Súčasne krajský súd sťažovateľke určil povinnosť uverejniť v najbližšom čísle týždenníka T., pripravovanom po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, ospravedlnenie navrhovateľovi na rovnakom mieste a rovnakým písmom, ako bol uverejnený namietaný komentár, ako aj na titulnej strane týždenníka. V nadväzujúcich bodoch výroku napadnutého rozsudku potom krajský súd formuloval text ospravedlnenia, na ktorého uverejnenie bola sťažovateľka zaviazaná.

V dôvodoch svojej sťažnosti sťažovateľka poukázala na to, že v zmeňujúcej časti výroku krajský súd len zmenil označenie žalobcu v tom smere, že v čase vydania rozsudku odvolacieho súdu už navrhovateľ nebol predsedom vlády Slovenskej republiky. Podľa názoru sťažovateľky *„nemožno ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce práva na ochranu osobnosti a prostriedky ich ochrany aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, resp. v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý je implantovaný ako súčasť ústavného zákonodarstva Slovenskej republiky“*. Súčasne poukázala na právne názory Európskeho súdu pre ľudské

práva vyslovené v podobných prípadoch a namietala, že výroky publikované sťažovateľkou v týždenníku, ktorý vydáva, „sú súčasťou verejnej diskusie, politickej diskusie o aktuálnych spoločenských otázkach so závažným hospodárskym a predovšetkým sociálnym rozmerom, s prvkami kritiky. Podľa názoru Sťažovateľky tento druh verejného prejavu názorov jednoznačne spadá pod ochranu slobody prejavu zakotvenú v Článku 26 Ústavy SR.“

Sťažovateľka vyjadrila názor, že krajský súd „nad mieru nezodpovedajúcu proporcionálne správne hodnoteniu dôležitosti jednotlivých ústavných práv a zákonom chránených práv, ktoré sú v danom prípade v istom konflikte pripisoval viac významu právam predsedu vlády Slovenskej republiky a na druhej strane znižoval význam práva na slobodu prejavu“, a tiež že „zásah do práva Sťažovateľky na slobodu prejavu, ktorý v zmysle Článku 10 ods. 2 Dohovoru nebol sociálne nevyhnutný, je hrubým bezprecedentným aktom cenzúry snažiacim sa odradiť Sťažovateľku ale aj iné médiá od zverejňovania podobne formulovanej otvorenej kritiky. Neposkytnutie ochrany predmetným výrokom by mohlo mať odradzujúci účinok (chilling effect) na novinársku obec pri písaní o témach takého verejného záujmu akú je téma dôchodkového poistenia týkajúca sa celej spoločnosti.“ Nadväzne na to v sťažnosti podrobne opísala skutkové tvrdenia uvedené v sporných článkoch publikovaných sťažovateľkou, ktoré mali tvoriť kontext hodnotiacich výrokov a za ktoré jej bola napadnutým rozsudkom krajského súdu uložená povinnosť ospravedlniť sa.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci vydal rozhodnutie, ktorým vysloví, že „Krajský súd v Bratislave rozsudkom zn. 7 Co 163/2009 -463 z 16. 11. 2011 vo výrokoch I. a II., ktorými rozhodol o určení neoprávnených zásahov sťažovateľky do práva na ochranu osobnosti tretej osoby a vo výrokoch II., IV., V. a VI. ktorými uložil sťažovateľke zverejniť ospravedlnenia tretej osobe, porušil právo sťažovateľky na súdnu ochranu zakotvené v Článku 46, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo sťažovateľky na slobodu prejavu a slobodné prijímanie, vyhľadávanie a rozširovanie informácií zakotvené v Článku 26, ods.2 a ods.4 Ústavy Slovenskej republiky“, ďalej zruší napadnutý rozsudok krajského súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 €, ktoré bude krajský súd

povinný zaplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany

svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že sťažovateľka nepodala proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Co 163/2009-463 zo 16. novembra 2011 dovolanie.

Podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP možno dovolanie odôvodniť tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z obsahu námietok sťažovateľky vyplýva, že ich podstata spočíva v spochybnení právneho posúdenia hodnotiacich výrokov publikovaných v týždenníku vydávanom sťažovateľkou ako spôsobilých zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa vzhľadom na

kontext opísaných skutkových tvrdení, ako aj v spochybnení aplikácie ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a ich výkladu v súlade s ústavou a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ak teda sťažovateľka zastáva názor, že v napadnutom rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) boli nesprávne aplikované, prípadne vyložené relevantné právne normy, prípadne boli zo skutkového stavu vyvodené nesprávne právne závery, potom vlastne namieta, že vec bola nesprávne právne posúdená. Práve s týmto dovolacím dôvodom počíta § 241 ods. 1 písm. c) OSP. Sťažovateľka teda mala dôvod napadnúť namietané uznesenie krajského súdu dovolaním v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu (§ 240 ods. 1 OSP).

Predpokladom meritórneho posúdenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je však prípustnosť dovolania, ktorej podmienky sú ustanovené v § 236 a § 239 OSP. O prípustnosti dovolania svedčí znenie výrokov č. I až VI napadnutého rozsudku, ktorými boli zmenené výroky rozsudku okresného súdu č. k. 25 C 218/2007-338 z 29. apríla 2009. Preto sa v okolnostiach prípadu ústavnému súdu javí, že podmienka prípustnosti dovolania ustanovená § 238 ods. 1 OSP naplnená bola. Aj keď z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu a posúdenie prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010), v danom prípade sa sťažovateľka nepodaním dovolania v zákonnej lehote pripravila o možnosť súdneho prieskumu napadnutého rozsudku v ďalšej (tretej) súdnej inštancii, ktorý procesno-právne predpisy umožňujú. Navyše, z judikatúry ústavného súdu vyplýva aj záver, že v prípade procesného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní prichádza do úvahy aj ústavný prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu, a to v lehote na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu najvyššieho súdu o dovolaní (m. m. II. ÚS 324/2010, III. ÚS 192/2010).

Preto pokiaľ sťažovateľka nepodala dovolanie proti namietanému rozsudku krajského súdu, nevyčerpala opravné prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorých použitie bola sťažovateľka oprávnená. Podľa názoru ústavného súdu mal právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací.

Meritórne preskúmanie sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď sťažovateľka nevyužila právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý jej zákon účinne poskytuje, t. j. nepodala dovolanie, hoci ho podať mohla a mala, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (podobne II. ÚS 300/2011, IV. ÚS 101/2011).

Treba dodať, že sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukázala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto ani neprichádzal do úvahy postup ústavného súdu v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky z dôvodu neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. marca 2012